

EUROPA TURI UŽPILDYTI SPRAGĄ IR IMTIS LYDERYSTĖS SVEIKATOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ SRITYJE

Laikas koordinuoti sveikatos mokslinius tyrimus visoje Europoje tam tikslui įkuriant
Europos sveikatos mokslinių tyrimų tarybą

Briuselis, 2020 m. liepos 9 d.

Gerbiama prezidentė von der Leyen,

Gerbiama komisare Gabriel,

Gerbiama komisare Kyriakides,

Sveikata yra pagrindinė visų europiečių teisė ir bendra atsakomybė Europos Sąjungoje (ES). Be to, plačiai sutariama, kad sveikata yra vienas svarbiausių elementų, prisidedančių prie gyvybingos ekonomikos. Pastarųjų trijų mėnesių įgyta patirtis dėl COVID-19 pandemijos labai gerai tai įrodo.

Kova gelbstint gyvybes ir mažinant tiesioginius krizės padarinius paskatino vyriausybes, ES institucijas, sveikatos priežiūros sektorių, mokslininkus ir visuomenę imtis veiksmų. Tarp konkrečių rezultatų – greita parama ir investicijos į mokslinius tyrimus bei plėtrą, kuriais siekiama gerinti COVID-19 diagnozavimą, gydymą ir prevenciją. Mes visi esame dėkingi už įdėtą milžinišką pastangą.

Dar viena šios gyvenimiškos patirties pamoka yra tai, kad sveikata visada susijusi su koordinuotų atsakų veiksmingumu, o ES valstybių narių susiskaldymo pasekmės yra priešingos ir pražūtingos. COVID-19 krizė išryškino ne tik Europos stiprybę atliekant sveikatos mokslinius tyrimus, bet ir silpnąsias vietas, susijusias su koordinuotu sveikatos politikos, strategijos bei mokslinių tyrimų atsaku. Krizė suteikia Europos Komisijai unikalią galimybę įdiegti koordinavimo priemones ir mechanizmus, numatytus Europos sveikatos mokslinių tyrimų tarybos veikloje.

Kalbant apie pokrizinę atsigavimo strategiją, ji turėtų kurti gebėjimą greitai atsigauti ir pasirengimą būsimoms krizėms bei užtikrinti visuomenės ir visuotinę sveikatą ekonomiškai perspektyvioje ir konkurencingoje Europoje. COVID-19 pandemija rodo aukšto lygio mokslinių tyrimų sveikatos srityje vertę ir jų pritaikymą sprendžiant sveikatos priežiūros problemas. Moksliniai tyrimai nėra toks įrankis, kuriuo prireikus galima pasinaudoti ir vėl padėti atgal į lentyną. Norint įveikti sveikatos iššūkius reikia išankstinio planavimo ir ilgalaikio įsipareigojimo, kurie grindžiami visa apimančia vizija, orientuota į visuomenės vertybes, ir suinteresuotų šalių indėliu.

Džiaugiamės skaitydami, kad Europos Komisija pradės naują savarankišką Sveikatos programą ir kad „Horizon Europe“ bus sustiprinta, kad galėtų finansuoti gyvybiškai svarbius sveikatos mokslinius tyrimus. Tačiau Europos Komisijos siūlyme trūksta vienos grandies – labai reikia lyderystės kuriant Europos sveikatos viziją sveikatai ir planuojant mokslinius tyrimus. Tai turėtų būti patikima institucija, atsakinga už sveikatos mokslinių tyrimų gairių sudarymą ir įgyvendinimą bei naujai įgytų žinių susiejimą su visos Europos sveikatos politika. Alternatyva – suskaidymas – neleidžia įgyvendinti labai vertingų ES institucijų iniciatyvų visose valstybėse narėse. Be to, dubliuojant vienodas pastangas nacionaliniu lygmeniu švaistomos sveikatai skirtos finansavimo lėšos ir prarandamos galimybės stiprinti sinergiją.

Specialus sveikatos mokslinių tyrimų organas – Europos sveikatos mokslinių tyrimų taryba – turi būti įsteigtas kaip ES įsipareigojimo įgyvendinti Sveikatos sąjungą dalis. Daugiadalykinė ir įvairių suinteresuotų šalių taryba turėtų pateikti išsamią viziją ir strategiją, pagrįstą moksliniais požiūriais ir įrodymais, kaip sėkmingai įgyvendinti šią koncepciją. Į žmones orientuoti aukštos kompetencijos biomedicininiai moksliniai tyrimai ir jų taikymas medicinos praktikoje padės geriau formuoti sveikatos politiką.

Yra keli svarūs argumentai, įrodantys poreikį skatinti ir plėtoti sveikatos mokslinius tyrimus ES lygiu, tačiau jų gali būti ir daugiau:

1. Vis dar esantys Europos Sąjungos šalių sveikatos priežiūros skirtumai yra nepriimtini. Reikia sveikatos priežiūros gairių ir sistemų, stiprinančių mokslinius tyrimus visos Europos mastu, greta tų, kurios dabar gali būti taikomos valstybių narių lygiu.
2. Sveikatos apsaugos duomenys teikia plačias galimybes, kurias dar pagausina skaitmeninės erdvės naujovės. Tik kolektyvinis tarpvalstybinis požiūris gali per krizę efektyviai ir greitai išnaudoti šį potencialą.

3. Sveikatai, kaip ir virusui, negalioja sienos. Sveikatos moksliniams tyrimams reikia visuotinės ir koordinuotos vizijos, kuri būtų atvira pasauliui ir skatintų holistinį „vienos sveikatos“ požiūrį. ES turi geras galimybes vadovauti šiam siekiui – ir viduje, ir už Sąjungos ribų.

Kaip parodė dabartinė COVID krizė, puikios Europos Komisijos programos jau remia veiksmingus tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektus. Jie rodo pavyzdį, tačiau turime judėti toliau. Europos Komisija valdo tik nedidelę dalį visų viešųjų investicijų į Europos mokslinius tyrimus. Ypač svarbu stiprinti valstybių narių iniciatyvų sinergiją ir kurti naują lanksčių ir veiksmingų bendradarbiavimo sambūrių modelį. Mums reikia išmanaus, Europos vizija ir strategine sveikatos tyrimų darbotvarke grindžiamo finansavimo.

Šis kvietimas imtis aiškia ateities vizija grindžiamos lyderystės sveikatos ir sveikatos mokslinių tyrimų srityje yra įtvirtintas tarp ES prioritetų: efektyvesni, į žmones orientuoti sveikatos moksliniai tyrimai kaip tvirtos, socialinėmis vertybėmis grindžiamos ir planetą gerbiančios ekonomikos dalis.

Todėl nuoširdžiai tikimės, kad Komisija apsvarstys galimybę įsteigti Europos sveikatos mokslinių tyrimų tarybą, kad galėtų naudotis puikiais Europos moksliniais tyrimais ir būtų geriau pasirengusi įveikti grėsmes sveikatai dabar ir ateityje.

Pagarbiai

Petra de SUTTER (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Maria da Graça CARVALHO (Europos liaudies partijos frakcija)
César LUENA (Socialistai ir demokratai)
Hilde VAUTMANS („Atnaujinkime Europą“, angl. *Renew Europe*)
Cindy FRANSEN (Europos liaudies partijos frakcija)
István UJHELYI (Socialistai ir demokratai)
Gianna GANCIA (Identiteto ir demokratijos frakcija)
Véronique TRILLET-LENOIR („Atnaujinkime Europą“)
Sara CERDAS (Socialistai ir demokratai)
Maria-Manuel LEITÃO-MARQUES (Socialistai ir demokratai)
Tilly METZ (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Pascal ARIMONT (Europos liaudies partijos frakcija)
Francisco GUERREIRO (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Andreas SCHIEDER (Socialistai ir demokratai)
Olivier CHASTEL („Atnaujinkime Europą“)
Brando BENIFEI (Socialistai ir demokratai)
Maria GRAPINI (Socialistai ir demokratai)
Jutta PAULUS (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Kathleen VAN BREMPT (Socialistai ir demokratai)
Lukasz KOHUT (Socialistai ir demokratai)
Tudor CIUHODARU (Socialistai ir demokratai)
Klemen GROŠELJ („Atnaujinkime Europą“)
Eva KAILI (Socialistai ir demokratai)
Margrete AUKEN (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Kim VAN SPARRENTAK (Žaliųjų

frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Heidi HAUTALA (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Mounir SATOURI (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Ciaran CUFFE (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Christel SCHALDEMOSE (Socialistai ir demokratai)
Katrin LANGENSIEPEN (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Maria WALSH (Europos liaudies partijos frakcija)
Milan BRGLEZ (Socialistai ir demokratai)
Ondřej KNOTEK („Atnaujinkime Europą“)
Terry REINTKE (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Miroslav ČIŽ (Socialistai ir demokratai)
Monika BEŇOVÁ (Socialistai ir demokratai)
Ondřej KOVAŘÍK („Atnaujinkime Europą“)
Clara PONSATÍ OBIOLS (nepriklausoma narė)
Viola VON CRAMON-TAUBADEL (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Radka MAXOVÁ („Atnaujinkime Europą“)
Antoni COMÍN I OLIVERES (nepriklausomas narys)
Dita CHARANZOVÁ („Atnaujinkime Europą“)
Chrysoula ZACHAROPOULOU („Atnaujinkime Europą“)
Agnes JONGERIUS (Socialistai ir demokratai)
Philippe LAMBERTS (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Patrizia TOIA (Socialistai ir demokratai)
Alviina ALAMETSA (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)
Michele RIVASI (Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas)

Biomedicinos aljansas Europoje – ne pelno organizacija, atstovaujanti 33 Europos mokslinių tyrimų ir medicinos draugijoms, vienijančioms daugiau nei 400 000 tyrėjų ir sveikatos apsaugos profesionalų

Europos pediatrijos akademija propaguoja vaikų ir jaunuolių sveikatą

ES sveikatos koalicija – bendro intereso partnerių koalicija, kurianti tokį sveikatos priežiūros Europoje planą, kuriame būtų iki galo pasinaudojama turimomis inovacijomis ir kuriame atsižvelgiama į ES vaidmenį pasitinkant kylančius iššūkius bei visapusiškai įvertinama, kaip skirtingi sektoriai vienijasi, kad pacientams Europoje būtų kuo geriau

Europos medicinos akademijų federacija – Europos nacionalinių medicinos akademijų ir mokslų akademijų medicinos padalinių skėtinė grupė; ji jungia 21 nacionalinę akademiją, atstovaujančią daugiau kaip 5 000 geriausių biomedicinos mokslininkų Europoje

